

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
Шинкарик М.І.

« 31 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Психологія соціальної відповідальності»

ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка»
спеціальність 015 – «Професійна освіта»
освітньо-професійна програма – «Фінансова грамотність»

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год)	Тренінг (год)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	I	2	30	15	5	4	96	150	2	-
Заочна	1	2	4	2	-	-	144	150	3	

Тернопіль – ТНЕУ
2020

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Психологія соціальної відповідальності»**

Дисципліна «Психологія соціальної відповідальності»	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS –3	Галузь знань: 01«Освіта/педагогіка»	Статус дисципліни – вибіркова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	<i>спеціальність 015 – «Професійна освіта» освітньо-професійна програма – «Фінансова грамотність»</i>	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна -1 Семестр: Денна –2 Заочна - 2
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень – магістр	Лекції: Денна – 30год. Заочна -4год Практичні заняття: Денна – 15 год. Заочна – 2 год
Загальна кількість годин –150.		Самостійна робота: Денна – 100 год. , з них: Тренінг – 4 год. Заочна -144 Індивідуальна робота: Денна – 5 год.
Тижневих годин : 10 год., з них аудиторних –3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Психологія соціальної відповідальності»

2.1. Мета вивчення дисципліни – розкрити основні питання з даної дисципліни як соціальної системи знань, її категорії і понять, узагальнити пошукові і практичні напрацювання вітчизняних вчених, і дати картину дії соціальної відповідальності у різних аспектах життєдіяльності людини;

забезпечити достатній обсяг знань з проблем соціальної відповідальності, дослідити значущість даного явища у суспільному та професійному житті.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни.

Педагогіка та психологія вищої школи, психологія як сфера мислє діяльності, психологія професійної креативності, аксіопсихологія особистості.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1

Теоретико-методологічні основи соціальної відповідальності

Тема 1. Відповідальність: ранні дослідження проблеми і її сучасний статус.

Поняття відповідальності у літературній мові і філософії. Проблема відповідальності у зарубіжній психології. Проблема відповідальності у вітчизняній психології.

Література [1; 3; 5; 8; 15]

Тема 2. Теоретико-методологічне обґрунтування проблеми соціальної відповідальності.

Поняття та види соціальної відповідальності. Деонтологія психології. Принципи деонтології психології. Професійний обов'язок психолога та його особистісне усвідомлення. Відповідальність психолога та її типологія.

Література [4; 6; 8; 23; 34]

Тема 3. Методологічні засади цілісного вивчення відповідальності та її вияв у поведінці людини.

Компоненти відповідальності особистості. Зміст і структура предмета відповідальності особистості.

Література [3; 6; 9; 16; 20]

Тема 4. Соціальна відповідальність людини та держави.

Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини. Соціальна відповідальність держави. Соціальна держава

Тема 5. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності

Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ). Корпоративне громадянство. Практика трудових відносин крізь призму концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.

Змістовий модуль 2

Процесуальний аспект проблеми мотивації відповідальної поведінки.

Тема 6. Психологічні механізми відповідальної поведінки.

Зміст структура мотивації поведінки особистості. Емоційне перемикання, мотиваційне опосередкування та фіксація як базові механізми мотивації відповідальної поведінки. Намір чинити відповідально як тип мотиваційної фіксації. Механізми прийняття обов'язку. Відповідальність як смисловий принцип мотиваційної регуляції поведінки.

Література [4; 6; 8; 23; 34]

Тема 7. Процесуальний аспект проблеми мотивації відповідальної поведінки.

Теоретичні основи дослідження проблематики. Ініціювання відповідальної поведінки. Вибір учинку. Реалізація наміру чинити відповідально. Переосмислення особистістю відповідального вчинку після його реалізації як етап мотиваційного процесу.

Література [2; 7; 12; 34; 39]

Тема 8. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 р.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Психологія соціальної відповідальності»

Тематика залікового кредиту	Кількість годин						
	Лекції		Практ. зан.		Самостій на робота		ІРС
	Д	З	Д	З	Д	З	
Змістовий модуль 1. Відповідальність: ранні дослідження проблеми і її сучасний статус.							
Тема 1. Відповідальність: ранні дослідження проблеми і її сучасний статус.	2		2		5	10	-
Тема 2. Теоретико-методологічне обґрунтування проблеми соціальної відповідальності.	2		2	1	5	10	-

Тема 3. Методологічні засади цілісного вивчення відповідальності та її вияв у поведінці людини.	2	2	2		5	10	1
Тема 4. Соціальна відповідальність людини та держави.	2		2		5	10	1
Тема 5. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності	2		2		5	10	1
Змістовий модуль 2. Процесуальний аспект проблеми мотивації відповідальної поведінки.							
Тема 6. Психологічні механізми відповідальної поведінки.	4		2		5	10	
Тема 7. Процесуальний аспект проблеми мотивації відповідальної поведінки.	2	2		1	5	10	
Тема 8. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2		2		5	10	
Тема 6. Психологічні механізми відповідальної поведінки.	2			5	10		
Тема 7. Процесуальний аспект проблеми мотивації відповідальної поведінки.	4			8	10	1	
Тема 8. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2		1		8	10	
Тема 6. Психологічні механізми відповідальної поведінки.	4			8	4	1	
Всього	30	4	15	2	96	144	5

6. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1(4год. /1 год).

Тема: Відповідальність: ранні дослідження проблеми і її сучасний статус.

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів з теми, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Поняття відповідальності у літературній мові і філософії.
2. Проблема відповідальності у зарубіжній психології.

3. Проблема відповідальності у вітчизняній психології.
4. Поняття та види соціальної відповідальності.
5. Деонтологія психології.
6. Принципи деонтології психології.
7. Професійний обов'язок психолога та його особистісне усвідомлення.
8. Відповідальність психолога та її типологія.

Хід заняття

1. Поточне опитування.
2. Тестування.

Література: 1, 3, 8, 10, 11, 15

Практичне заняття № 2 (4 год. / - год).

Тема: Методологічні засади цілісного вивчення відповідальності та її вияв у поведінці людини.

Мета: сформувати знання студентів з поняттям, видами та деонтологією теми в контексті вивчення дисципліни, оволодіти вміннями розрізняти параметри розвитку соціальної відповідальності.

Питання для обговорення.

1. Поняття та види соціальної відповідальності.
2. Деонтологія психології.
3. Принципи деонтології психології.
4. Професійний обов'язок психолога та його особистісне усвідомлення.
5. Відповідальність психолога та її типологія.
6. Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини.
7. Соціальна відповідальність держави.
8. Соціальна держава

Хід заняття.

1. Поточне опитування.
2. Тестування.

Література: 2, 4, 8, 10, 14

Тема 3. Психологічні механізми відповідальної поведінки (4 год. / 1 год).

Мета: систематизувати знання студентів із психологічними механізмами відповідальної поведінки та набути з формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності .

Питання для обговорення.

1. Зміст структура мотивації поведінки особистості.
2. Емоційне перемикання, мотиваційне опосередкування та фіксація як базові механізми мотивації відповідальної поведінки.
3. Намір чинити відповідально як тип мотиваційної фіксації.
4. Механізми прийняття обов'язку.
5. Відповідальність як смисловий принцип мотиваційної регуляції поведінки.
6. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
7. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ).

8. Корпоративне громадянство.
9. Практика трудових відносин крізь призму концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.

Хід заняття.

1. Поточне опитування.
2. Тестування.

Література: 2, 4, 5, 6, 8

Тема 4. Процесуальний аспект проблеми мотивації відповідальної поведінки в структурі стратегічних напрямів розвитку соціальної відповідальності в Україні (3 год. /- год).

Мета: сформуувати знання студентів з теоретичних основ дослідження проблематики та стратегічних напрямів розвитку соціальної відповідальності в Україні

Хід заняття

1. Ініціювання відповідальної поведінки.
2. Вибір учинку.
3. Реалізація наміру чинити відповідально.
4. Переосмислення особистістю відповідального вчинку після його реалізації як етап мотиваційного процесу.
5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні
6. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.
7. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.
8. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
9. Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 р.

Хід заняття.

1. Поточне опитування.
2. Тестування.

Література: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання – 4 год.

У структурі навчального навантаження студента за системою ECTS індивідуальна робота також розглядається як один із основних компонентів освіти і повинна займати близько половини його навчального навантаження.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (надалі КПЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту чи заліку із даної навчальної дисципліни.

Методологія процесу навчання та, відповідно, оцінювання знань студента за КМСОНП передбачає орієнтацію на індивідуально-диференційовану та особистісно-орієнтовану форму і організацію самоосвіти студента.

В структурі навчальних годин при вивченні дисципліни «Інноваційні технології в науці та освіті» більшість часу припадає на самостійну та індивідуальну роботу студентів.

За європейським стандартом, дипломований фахівець відразу займає робоче місце і виконує свої посадові обов'язки, гарантією чого є диплом і авторитет вищого навчального закладу. Такі умови можна забезпечити тільки в тому випадку, якщо випускник має достатні навички самостійної роботи, вміє планувати свій робочий час і займає активну позицію по відношенню до виконуваної роботи – якраз такі вміння повинен отримувати студент під час свого навчання. Способом реалізувати таку співпрацю викладачів і студентів є модульно-кредитна система, яка є однією з умов Болонського процесу. Вона передбачає модульну перевірку знань на початку, в середині і в кінці навчального курсу (модульні заліки), самопідготовку і активну участь в пропонуваніх протягом курсу видах роботи – семінарах, колоквиумах, індивідуальних заняттях. В такій системі, як правило, кінцевий залік з курсу є лише частиною оцінки роботи студента, бо найбільш вагому частину оцінки складає все ж робота протягом всього часу вивчення предмету.

Кредити ECTS передбачають всі види роботи, необхідної для завершення повного року академічного навчання у закладі, тобто лекції, практична робота, семінари, консультації, виробнича практика, самостійна робота – в бібліотеці чи вдома, екзамени, дипломний проект, кваліфікаційну роботу і виробничу практику чи інші види діяльності, пов'язані з оцінюванням. ECTS, таким чином, базується на повному навантаженні студента, а не обмежується лише аудиторними годинами.

Структура КПЗ:

вступ – зазначається тема, мета (дидактична, розвивальна, виховна) та завдання роботи і основні її положення;

теоретичне обґрунтування – виклад і пояснення базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;

методи (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт) – вказуються і коротко характеризуються методи роботи;

основна частина (стислий виклад основного матеріалу та методичні вказівки до його вивчення);

додатки (схеми, малюнки, моделі, описи, дидактичні завдання, ділові та рольові ігри, методика їх проведення тощо);

висновки;

список використаної літератури.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин	
		денна	заочна
1	Поняття відповідальності у літературній мові і філософії.	2	3
2	Проблема відповідальності у зарубіжній психології.	2	3
3	Проблема відповідальності у вітчизняній психології.	2	3
4	Поняття та види соціальної відповідальності.	2	3
5	Деонтологія психології.	2	3
6	Принципи деонтології психології.	2	3
7	Професійний обов'язок психолога та його особистісне усвідомлення.	2	3
8	Відповідальність психолога та її типологія.	2	3
9	Компоненти відповідальності особистості.	2	3
10	Зміст і структура предмета відповідальності особистості.	2	3
11	Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини.	2	3
12	Соціальна відповідальність держави.	2	3
13	Соціальна держава	2	3
14	Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.	2	3
15	Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ).	2	3
16	Корпоративне громадянство.	2	3
17	Практика трудових відносин крізь призму концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.	2	3
18	Зміст структура мотивації поведінки особистості.	2	3
19	Емоційне перемикання, мотиваційне опосередкування та фіксація як базові механізми мотивації відповідальної поведінки.	2	3
21	Намір чинити відповідально як тип мотиваційної фіксації.	2	3
22	Механізми прийняття обов'язку.	2	3
23	Відповідальність як смисловий принцип мотиваційної регуляції поведінки.	2	3
24	Теоретичні основи дослідження	2	3

	проблематики.		
25	Ініціювання відповідальної поведінки.	2	3
26	Вибір учинку.	2	3
27	Реалізація наміру чинити відповідально.	2	3
28	Переосмислення особистістю відповідального вчинку після його реалізації як етап мотиваційного процесу.	2	3
29	Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.	2	4
30	Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.	2	4
31	Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.	2	4
32	Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 р.	2	4
33	Поняття відповідальності у літературній мові і філософії.	2	4
34	Проблема відповідальності у зарубіжній психології.	3	4
35	Проблема відповідальності у вітчизняній психології.	3	4
36	Поняття та види соціальної відповідальності.	3	4
37	Деонтологія психології.	3	4
38	Принципи деонтології психології.	3	4
39	Професійний обов'язок психолога та його особистісне усвідомлення.	3	4
40	Відповідальність психолога та її типологія.	3	4
41	Компоненти відповідальності особистості.	3	4
42	Зміст і структура предмета відповідальності особистості.	3	4
43	Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини.	3	4
		96	144

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психологія соціальної відповідальності» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- командні проекти;

- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- залік.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психологія соціальної відповідальності» визначається за шкалою оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-5
2.	Соціальна відповідальність: навчально-методичний комплекс. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 80 с.	1-5
3.	Презентаційні матеріали	1-5

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Анисимов О.С. О воле и «свободе воли». *Мир психологии*. 2017. №3 (51). С. 36–46.
2. Безрукова О.А. Соціальна відповідальність в сучасному українському суспільстві: соціологічна концептуалізація та досвід емпіричного дослідження/ Класич. приват. ун-т.– Запоріжжя, 2015. – 36 с.
3. Етичні особливості професійної діяльності практичного психолога (В. И. Бочелюк) [Електронний ресурс]. Режим доступа : <http://psychology.com.ua/etichni-osoblivosti-profesijno%D1%97-diyalnosti-praktichnogo-psixologa-v-i-bochelyuk/>

4. Соціальна відповідальність: навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, Л. І. Чернобай, С. Б. Романишин, Н. О. Вацик. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 328 с.
5. Надвинична Т. Л. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 138 с.
6. Олійник О.О. Соціальна відповідальність: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 222с.
7. Офіційний сайт Центру розвитку корпоративної соціальної відповідальності. URL: http://csr-ua.info/csrukraine/?fbclid=IwAR3A8NZcP_L_GyCCWCNaGTTcnruGKOgWHtUYopvIOABDTgTrO6x--7IXKPU.
8. Охріменко О.О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. К.: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 2015. 180 с.
9. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – 180 с. – Режим доступу: <http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Socialna-vidpovidalnist.pdf>
10. Соціальна відповідальність. Навч. посібник за ред. О. Є. Кузьміна. Л: ВЛП, 2016. 328 с.
11. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. — 501 с.
12. Стаднік Н.В. Сутнісні характеристики соціальної відповідальності студентів / Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. –2015. – № 3. – С. 60-64.
13. Стратегія сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2020 року. URL: http://svb.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayini.pdf.
14. Татенко В. Методологія суб'єктно-вчинкового підходу: соціально-психологічний вимір : монографія / К. : Міленіум, 2017. – 184 с.
15. Фурман А., Надвинична Т. Психологічна служба університету: від моделі до технології. Психологія і суспільство. 2013. №2. С. 80 –104.
16. Batel S., Castro P. (2015). Collective action and social change: examining the role of representation in the communication between protesters and third-party members. *J. Community Appl. Soc. Psychol.* 25, 249–263. 10.1002/casp.2214
17. Greenfield P. M. (2016). Social change, cultural evolution, and human development. *Curr. Opin. Psychol.* 8, 84–92. 10.1016/j.copsyc.2015.10.012
18. Stroebe K., Wang K., Wright S. C. (2015). Broadening perspectives on achieving social change. *J. Soc. Issues* 71, 633–645. 10.1111/josi.12132
19. Sun J., Ryder A. G. (2016). The Chinese experience of rapid modernization: sociocultural changes, psychological consequences? *Front. Psychol.* 7:477. 10.3389/fpsyg.2016.00477
20. Popek S. Rozdział 4. Podstawy legislacyjne w zakresie bezpieczeństwa żywności; Rozdział 5. Analiza porównawcza stopnia wdrożenia i uwarunkowań funkcjonowania systemowego zarządzania bezpieczeństwem żywności na

przykładzie ukraińskich i polskich przedsiębiorstw wybranych branż przemysłu spożywczego / S. Popek, N. Vnukova, D. Nagaivska // Systemowe zapewnienie jakości zdrowotnej żywności na Ukrainie i w Polsce: monografia / pod red. R. Pukała. – Jarosław : PWSTE, 2015. – P. 171–212.